Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱՅԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿԸՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճամբէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قرید
اداره‌خانه‌سی بابعالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	18 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

10 ՓԱՐԱ

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՏՂԱՆ ՊԷՏՔ Է ԾԵԾԵԼ

Դպրոցական խնդիրներու մէջ եթէ կայ գայթակղեցնող և ժողովուրդին հակակրանքին արժանացող խնդիր մը ան ալ ծեծին խնդիրն է։ Խեղճ ուսուցիչը՝ իր ծեծած աշակերտին ծնողքին նախատինքներն ու անէծքը կամայ ակամայ ընդունելէ վերջ, պարտաւոր է նաև ընդունիլ Հոգաբարձութեան կամ Թաղ. Խորհրդոյ իր ամասկանէն բան մը գեղչելու որոշումը։

«Մեծը Եւրոպայի վարժարաններէն շատոնց դուրս ելած է, դուք կարդացող պիտի ըլլաք. չէ՞ք գիտեր» ըսելով մեր աշակերտաց ծնողները կերպով մը կ'ուզեն անպէտ ձեւացնել ուսուցիչները այդ բանին։ Բաւական է որ ուսուցիչը տղայ մը ծեծէ, անմիջապէս ծնողք, Թաղական, հոգաբարձու իր դէմ կը գինուին, երբեմն լեզուով՝ որ շատ անգամ նախատալից է և երբեմն ալ գանագանով՝ եթէ ուսուցիչը թաղեցուոր է։ Եթէ կայ ցաւալի պարագայ մը ասկայն, ան ալ սա է որ, մեր ծնողները, մանաւանդ ուսուցիչներու վրայ հսկելու պաշտօն ունեցող մարմինները ծեծի խնդիր մը ծագած պարագային բնաւ չեն մտածեր քննել աշակերտին գործած յանցանքին մեծութիւնը՝ որուն համար դաստատուն ծեծեր է զայն երբ յարմար պատիժ իր չարութեան։

Որոշ եզրակացութեան մը յանգելէ առաջ, երբ ուսուցիչը մի առ մի պիտի թուեմ տղոց յանցանքները և իւրաքանչիւրին համար անօրինուած պատիժները։

Դաս չպատրաստողներուն՝ գրաւոր պատիժ, անուշադիրներուն և դասարանը խանգարողներուն՝ դասարանէ արտաքսում, ընկերները ծաղրող և անոնց մականուն դնողներուն՝ ճաշէ զրկում, ընկերոջ գոյքերը գողցողներուն՝ ճաշէ և զբօսանքէ զրկում, առատուրով զբաղողներուն՝ ծանր լեզու և արձակուրդէ զրկում։ Հոս կը լմննայ մեր պատիժներուն ցանկը մինչդեռ տղոց յանցանքները կրնանք շարունակել, օրինակ, ուսուցչին դէմ ըմբոստացում, հայհոյանք, փողոցին մէջ ուսուցչին ետեւէն նախատալից խօսքեր պոռալ, իրարու հետ կռուիլ եւ վերջապէս անբարոյականութեան մէջ գտնուիլ։

Վերջին այս ծայրայեղ յանցանքը երբ կարդան ընթերցողները պիտի ըսեն թէ այդ պարագային տղան կը վռնտենք, լա՛ւ. նկատի թող առնեն սակայն որ՝ մեր մէջ անբարոյականութեան մէջ գտնուող աշակերտը չէ որ կը վռնտուի այլ ուսուցիչը, որովհետեւ յանցաւոր աշակերտին ծնողքը գաւառափոխութիւն և կամ ուրիշ ծանր արարք մը կը սպառնայ և Թաղական խորհուրդ կամ հոգաբարձութիւն, երկու չարեաց փոքրագոյնը ընտրած ըլլալու համար, ուսուցիչը կը հրաժարեցնեն։ Այս այսպէս է բոլոր գաւառներու մէջ ուր հոգաբարձութիւնները անկարող են տղայ մը արտաքսել։

Ուրեմն հաստ է հասկնալ թէ՝ մեր պատիժները անբաւական են, մանաւանդ որ յանցանքներուն խոշորներուն համար պատիժներ չունինք։

Կան նաեւ քանի մը պատիժներ զորս յիշել աւելորդ չենք սեպեր. ինչպէս աշակերտին ըրած յանցանքին մեծութիւնը հասկցնելէ վերջ, զայն խայտառակել բոլոր աշակերտներու ներկայութեանը. յանցաւորին երեսը մուր քսել, երեսը թքնել. բայց այս պատիժները տղուն արժանապատուութիւնը կը վիրաւորեն՝ և անգամ մը որ ան վիրաւորուած է, տղան կորսուած է։ Ժամանակաւոր արտաքսումը շատ վարժարաններու մէջ գոյութիւն ունի. այս պատիժը փոխանակ տղան ճամբու բերելու ճամբէ կը հանէ զայն։

Բոլոր յանցանքներու համար ծեծը միայն ազդեցութիւն ունի. քանի՛ քանի անգամներ անոր արդիւնքը տեսած ենք և այս պահուս ո՛րչափ ուսուցիչներ համոզուած են թէ ծեծը մեր վարժարաններուն մէջ գոյութիւն ունենալու է։

Ծեծ բառին իմաստը շատ ընդարձակ է. մենք ծեծ ըսելով կ'ուզենք հասկցնել քանակի քանի մը հարուածներ աշակերտին ափերուն և կամ կակուղ մէկ կողմին՝ և կը կարծենք որ մեր փափուկ աշակերտները շաբաթը մէկ կամ երկու անգամ ուտելով ոչ կը հիւանդանան ոչ ալ կը մեռնին։ Առարկողներ պիտի ըլլան թէ՝ ծեծը իր մէջ վայրենական բան մը ունի և իր ազդեցութիւնն ալ վայրկենական է. ընդունինք պահ մը. բայց ուսուցչին ըմբոստացող, հայհոյող, զայն ծաղրող և անոր ետեւէն փողոցին մէջ աղտոտ բառեր պոռացող աշակերտին ընթացքին մէջ նուազ վայրենութիւն կայ։ Գալով ծեծին ազդեցութեան, անիկա բնաւ վայրկենական չէ։ Ծեծը երկու ազդեցութիւն ունի, նիւթական և բարոյական։ Նիւթականը որ ցաւն է՝ շատ կանցնի, բայց բարոյականը, նորէն ծեծ կ'ուտեմ վախը, չարաճճիութեանց առաջքը առնելով։

Ինչ որ տարօրինակ է սակայն, մեր ծնողաց ուսուցիչներուն նկատմամբ ցոյց տուած անհետողութիւնն է. եթէ իրօք ծեծը գէշ բան է, ինչո՞ւ իրենք անխնայ կը ծեծեն իրենց զաւակները, իրենք որ մեզմէ աւելի պարտական են աւելի գորովով վարուիլ իրենց հոգեհատորներուն հետ։ Եթէ Եւրոպայի հետեւած ըլլալու համար կ'արգիլեն մեզ ծեծել, ինչպէս վերը ըսածէս յայտնի է, բացարձակապէս կը սխալին։ Եւրոպացի տղաք երբ դպրոց կ'երթան իրենց ծնողքէն առած են ընտանեկան նախնական կրթութիւն մը որ զիրենք կ'ազատէ ծեծ ուտելէ։

Մեր տղաքները՝ գրեթէ մեծ մասամբ բոլորը զուրկ են այդ նախնական ընտանեկան կրթութենէն և եթէ անոնք սանը հայելին նկատենք, առանց տարակուսելու կրնանք յայտարարել որ մեր ծնողներ դեռ ի վիճակի չեն այդ անհրաժեշտ կրթութիւնը տալու իրենց զաւակաց։

Եզրակացնելով կ'ուզեմ ըսել թէ մեր ծնողները բնաւ իրաւունք չունին նախատելու ուսուցիչները իրենց տղաքները ծեծած ըլլալնուն համար որովհետեւ բուն իսկ իրենք են պատճառը իրենց զաւակաց պատժուելուն։

Եթէ կ'ուզենք ապագային համար չենք չնորհք մարդիկներ պատրաստել, պէտք է որ ծեծը ընդունինք մեր վարժարաններուն մէջ, մինչեւ այն օրը երբ ալ զգանք թէ մեր տղաք Եւրոպացիներու հաւասար ընտանեկան կրթութիւն մը ստացեր են։

Աւելորդ չըլլար ըսել թէ այն ատեն ծեծը ինքնին կը վերնայ։

ԿԱՐԱՊԵՏ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ

Ծեծի խնդիրը երկարօրէն զբաղեցուցած է մանկավարժներն ու ընկերաբանները որոնք չեն կրցած վճռական բան մը ըսել անոր մասին։ Գերման դպրոցները կ'ընդունին զայն ի՛նչ ինչ պարագաներու մէջ և մեր դպրոցներն ալ եթէ բացառիկ պատիժներու համար աշակերտները ծեծով պատժելու սովորութեան հետեւին, քրէական յանցանք մը գործած չեն ըլլար։

Կը մնայ սակայն ծեծին տեսակը ճշդել ու որոշել թէ ինչ եղանակով ծեծելու է տղան։ Եթէ դաստիարակը աշակերտին մէկ օրինազանցութիւնը տեսնելով անոր դէմ գրգռուի ու տղուն պատժելէ աւելի բարկութիւնը յագեցնելու համար զայն ծեծէ, այն ատեն ճշմարտապէս վայրենութիւն կ'ըլլայ ծեծը և տղուն դաստիարակութեանը չծառայելէ զատ, ընդհակառակն ուսուցչին դէմ զզուանք ու վրէժխնդրութիւն կը ծնցնէ տղուն մատաղ հոգիին մէջ։ Ծեծը եթէ յանցանքի մը իբր պատիժ պիտի տրուի, պէտք չէ որ անմիջական կերպով գործադրուի. տղան երբ յանցանք մը գործէ դաստիարակը պէտք է իր օրագրութեան մէջ արձանագրէ և զայն Ուսուցչաց կամ Հոգաբարձուաց Ժողովին ներկայացնէ. Այս ժողովը պարզապէս պէտք է վճռէ թէ ինչ եղանակով պէտք է պատժուի անսաստ տղան։ Ասանկ կիրքէ զերծ ու պաղարիւնով գործադրուած արդար պատիժ մը թէ տղուն վրայ խոր տպաւորութիւն կ'ընէ, թէ՛ դաստիարակը պատասխանատուութենէ կ'ազատէ և թէ իրաւունք չտար ծնողներուն որ այլ և այլ պատրուակներով գործը խեղաթիւրելով ծեծի և գանչատի ըսպառնալիքներով յարձակին դաստիարակին վրայ։

Ասկէ դուրս և ո՛չ մէկ ծնող կրնայ համդուրժել որ դաստիարակը իր բարկութեան ու գրգռումի թափին մէջ չարաչար ծեծէ անպաշտպան տղեկը, անոր սա՛ կամ նա անդամը ջարդ ու փշուր ընելով։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԲԱՆԻ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆ

ԲՋԻՋՆԵՐԸ Ի՞ՆՉ ԵՆ

Մեր մէջ կան շատեր որոնք տարրական գաղափար մը անգամ չունին մեր կեանքին ընծայած բազմաթիւ երեւոյթներուն վրայ, օրինակի համար առնուած սնունդները մեր մարմնոյն մէջ ի՞նչ կ'ըլլան և ո՞ւր կ'երթան. ջուր խմելու պէտքը ինչո՞ւ կըզգանք, ինչո՞ւ օդը կը շնչենք են. և ուրիշ շատ մը երեւոյթներ որոնք որքան ալ պարզ թուին, դարձեալ մեծ դեր մը կատարելու կոչուած են։

Կրնայ ըսուիլ թէ մեր մարմինը ճիշդ շոգեշարժ մեքենայի մը կը նմանի որ իր գործունէութիւնը յարատեւ պահելու համար միշտ պէտք ունի արտաքին աշխարհին ձեռնտուութեան. ինչպէս որ մեքենան պէտք ունի ածուխի, ջուրի, օդի են. նոյնպէս մեր մարմինն ալ պէտք ունի սնունդներու, թթուածնի են. որոնք պիտի կազմեն մեր մեքենականութեան ոյժի աղբիւրները։ Սակայն այս նմանութիւնը շատ վերիվերոյ բաղդատութիւն մըն է. եթէ քիչ մը մօտէն քննենք պիտի տեսնենք որ խնդիրը իրականին մէջ աւելի նրբերանգ է։ Գիտունները մեր մարմինը կը նմանցնեն ճարտարապետական հրաշալի շինուածքի մը, որուն ամէն բաժինները գեղակերտ որմերով շինուած են. մեր մարմնոյն բոլոր կազմութիւններն ալ միս, ոսկոր, ջիղ, եղունգ են. նման օրինակ եղանակաւ կերտուած այս որմերուն կրնանք նմանցնել։ Գիտենք թէ որմնադիրները պատ մը շինելու համար քարերու պէտք ունին զորոնք ծեփերով և խիւսերով իրարու կը միացնեն. մեր գործարանաւորութեան մէջ ալ միեւնոյն բանն է որ կը պատահի. հոս գործածուած քարերը բջիջ ըսուած մանրադիտական անհատականութիւններն են որոնք ճիշդ որմերուն քարերուն պէս երկրաչափական զանազան ձեւերու տակ իրարու քով դիզուելով յառաջ բերած են մեր զանազան գործարանները։ Աւելի լաւ բացատրելու համար ըսեմ թէ ինչպէս որ ջուլհակները միեւնոյն տեսակ թելէ մը տեսակ տեսակ հիւսուածներ (տօգումա) կ'արտադրեն, նոյնպէս ալ մարմնոյն բոլոր յօրինուածները միեւնոյն տեսակ բջիջի մը զանազան կերպարանափոխութիւններէն յառաջ եկած են, այս նմանութիւնը այնքան ճիշդ է որ գիտունները մեր մարմինը ոսկրային, ճնդերային, արիւնային, ջղային և գեղձային անունով կարգ մը հիւսուածներու բաժնած են։ Սակայն պէտք է գիտնալ որ բջիջները որմերու քարերուն պէս անշարժ և կեանքէ զուրկ չեն. անոնց ամէն մէկը խորհրդաւոր աշխատանոց մըն է ուր ծնունդ կ'առնեն մեր բոլոր կենսական երեւոյթները. մեր սնունդ առնելը, ջուր խմելը են. ոչ թէ մեր փորը կշտացնելու և կամ մեր ծարաւը յագեցնելու համար է, այլ բուն այս բջիջներուն սպառած նիւթին տեղը լեցնել է. օդը կը շնչենք ոչ թէ մեր թոքերուն համար այլ իսկապէս բջիջներուն թթուածին մատակարարելու համար։ Ուրեմն մեր ապրելու երեւոյթը այսինքն մեր կեանքին գոյութիւնը իսկապէս այս փոքրիկ անհատականութեանց գործունէութիւններուն արդիւնքն է, մեր անդամներուն հետզհետէ զարգանալը մեր մազերուն, պեխերուն, մօրուքին, եղունգներուն երկարիլը սոսկ բջիջներուն աշխատութեանց արգասիքն են. բացօթեայ ձրգուած թարմ մեռեալի մը մօրուքին և եղունգներուն երկարիլը կ'ապացուցանէ թէ բջիջներէն ոմանք նոյն իսկ մեր մահէն վերջն ալ տակաւին ժամանակ մը կը գործեն։ Բջիջի խնդրոյն վրայ այսչափ ծանրանալուս պատճառը այս է որ առանց այս իրողութեան ծանօթանալու կարելի չպիտի ըլլայ մեր կենսական երեւոյթներուն մասին հաստատ գաղափար մը կազմել։

Երբ մեր մարմնոյն մէջ կատարուած բոլոր պաշտօնները մանրակրկիտ քննութենէ մը անցընենք, պիտի տեսնենք որ անոնք իրարու հետ սերտիւ շղթայուած առանձնայատուկ երեւոյթներ են։ Վերը մեր մարմինը շոգեշարժ մեքենայի մը նմանցուցինք, գիտենք թէ մեքենան պէտք եղած շարժումը արտադրելու համար պէտք ունի ածուխի և նմանօրինակ նիւթերու զորս կ'այրէ օդին ներկայութեան. մեր կեանքն ալ մեզի պէտք եղած ոյժը և շարժումը արտադրելու համար ճիշդ նմանօրինակ երեւոյթ մը կ'ընծայէ. մենք ալ սնունդները կ'առնենք արտաքին աշխարհէն և մեր շնչած օդին շնորհիւ կ'այրենք մեր բջիջներուն մէջ, սակայն այս վերջին պարագային կատարուած այրումը առանց բոցի, այլափոխուած և դանդաղ երեւոյթի մը տակ տեղի կ'ունենայ։ Հետեւաբար կրնանք եզրակացնել թէ մեր ամենէն գլխաւոր երեւոյթները սնդառութիւնը և շնչառութիւնն են. բայց ասոնք միմիայն բաւական չեն կեանքը պահպանելու, շոգեշարժ մեքենան իր գործը կանոնաւոր և չափաւոր վիճակի մը մէջ կատարելու համար միշտ պէտք ունի ճարտար մեքենավարի մը լուրջ հսկողութեան, ահա մեր մարմնական մեքենային մէջ ալ այդ նուրբ պաշտօնին յատմար՝ ունինք ջղային դրութիւնը որ իր իմաստուն տնօրինութիւններով կը կառավարէ բոլոր մեր կենսական պաշտօնները։ Ասոնցմէ զատ մենք ունինք նաեւ մի միայն շնչաւոր մարմնոց յատուկ եղող ուրիշ վեհ պաշտօն մըն ալ, սերնդագործումը որուն նպատակն է ոչ թէ մեր անհատական կեանքին պահպանման սատարել այլ մարդկային ցեղը պահպանել և յաւերժացնել տիեզերքին մէջ։ Ուրեմն մեր կեանքին բնախօսական գլխաւոր երեւոյթներն են, սնդառութիւնը, շնչառութիւնը, սերնդագործումը և ջղային դրութեան գործունէութիւնը, որոնց վրայ պիտի խօսինք մասնաւոր գրութիւններով։

Մեր յաջորդ նիւթը պիտի ըլլայ Սնդառութիւնը։

ՄԱՆԱՍԷ Պ. ՋԷՎԻԿԵԱՆ

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

"ԱՒԵՏԱԲԵՐ,,Ի ԱՊԱԳԱՅ ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏԸ

Նիկոմիդիոյ գաւառին առժամեայ միսիոնար Վեր. Մր. Հէրպէրդ Մ. Ալլէն, որ ժամանակէ մը ի վեր կը վարէ նաեւ Պարտիզակի Ամերիկեան Վարժարանին և Տղայոց Որբանոցի տնօրէնութեան պաշտօնները, վերջերս կոչուած է Աւետաբերի տնօրէն-խմբագիրի պաշտօնին։

Մր. Հ. Մ. Ալլէն, սակայն, պիտի շարունակէ սոյն 3 պաշտօնները, մինչեւ որ կրթական այդ կարեւոր հաստատութիւններու արժանընտիր և հաւակնելի տնօրէն Վեր. Տօքթ. Ռօպէրդ Չէյմպըրս վերադառնայ Գանատայէ (Ամերիկա), ուր օդափոխութեան համար կը գտնուի 1½ տարիէ ի վեր։ Տօք. Ռ. Չէյմպըրս առաջիկայ գարնան հոս կը սպասուի։

Մր. Ալլէն երբ իր նոր պաշտօնին ձեռնարկէ, Վեր. Հ. Ս. Պարնըմ, որ ճիշդ 20 տարիէ ի վեր կը վարէ յիշեալ թերթի տնօրէն-խմբագիրի պաշտօնը, պիտի քաշուի այդ ասպարէզէն։

6 ամիս առաջ, երբ ամրան արձակուրդով Պարտիզակ կը գտնուէի առիթ ունեցայ տեսնելու Աւետաբերի ապագայ խմբագրապետը, որ հազիւ 36-38 տարեկան համակրելի երիտասարդ մըն է։ Բաջ հմուտ է մեր տոհմային լեզուին։ Շատ սահուն կերպով կը խօսի մաքուր Հայերէն։ Կ'իմանանք թէ Մր. Ալլէն բովանդակ Թուրքիոյ բոլոր Հայախօս Ամերիկացի միսիոնարներուն մէջ միակ անձն է որ այնքան մաքուր և սահուն կերպով կրնայ խօսիլ, քարոզել և գրել մեր լեզուով։ Մնած է Վանի մէջ։ Ունի 4 աղջիկ և մանչ մը։

Իսկ սոյն Թերթի օգնական-խմբա-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 260

ՎԷՊԸ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՎԷՊ

ՖԵՐՆԱՆ-ՔԱԼՄԷԹԻ ԱՇԽԱՏ...

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԷ.

Երեք նշանտուքները թէեւ ընտանեկան շրջանակի մէջ կատարելապէս իրագործուած լմնցած էին և սակայն պաշտօնական ոեւէ ձեւակերպութիւն տեղի ունեցած չէր դեռ այս իրողութիւնը հանրութեան հաղորդելու։ Երիտասարդներուն ու աղջիկներուն մտերմութիւնը զօրաւոր պատճառ մը չէր հանրութեան համար անպատճառ անոնց նշանուած ըլլալը վճռելու։ Արդէն երկու ընտանիքները բաւական ժամանակէ ի վեր սերտ յարաբերութեան մէջ էին և ընտանեկան յաճախադէպ այցելութիւններ կը փոխանակէին իրարու հետ։

Բոլ որ ամէնէն աւելի փութկոտութիւն կը ցուցնէր իրենց նշանտուքը հրատարակել տալու, բարեկամ խմբագիրին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ և անուղղակի կերպով հասկցուց անոր իրենց նշանտուքը։ Հետեւեալ օրը թերթը ընդարձակօրէն գրեց ճայ-լայֆօկան այս խնամութեան նկատմամբ, մասնաւոր դրուատիքներ հիւսելով երիտասարդներուն և օրիորդներուն, ինչպէս նաեւ անոնց ընտանեկան պարագաներուն վրայ։ Թերթը ամէնէն աւելի սա՛ կէտին վրայ ծանրացած էր թէ ի՛նչպէս երեք մտերիմ գործակից երիտասարդներ, նոյնչափ մտերիմ երեք աղջիկներ կ'ընտրէին իրենց ապագայ ամուսին։

Կայծակեանները պահ մը մղուած էին այլ եւս Պարգեւեանները, Հրաչեան ու Բոլը և Կաէկուաի գարմանամովը միայն կ'զբաղէին։ Էլէնի թէեւ գումար մը առաջած էր Կայծակեանէ՝ Բոլին դէմ դու նիւթելու համար, և սակայն մինչեւ ցարդ ոե է գործնական արդիւնք չէր ունեցած այս կայկածելի կնոջ խառնուելը և վաճառականը անոր ընթացքը պարզապէս դրամ շորթելու նոր միջոց մը նկատելով հետամուտ չէր եղած անգամ մըն ալ Էլէնիին հետքը փնտռելու։ Կաէկուաի անկողինը միայն ի վեր բաւական ժամանակ անցած էր։ Հիւանդութիւնը թէեւ կատարելապէս չէր անհետացած, սակայն մեղմացուցած էր իր ազդեցութիւնը և երիտասարդը անկողինէն դուրս ելած երբեմն շուկայ կ'իջնէր, օր առուր գտնելով իր կազդոյրը։ Իրաւ է որ Կաէկուաի չէր կրնար մարսել Բոլի իրեն գլխուն բացած անպատուութիւնը, զոր փոխարինել աւագ պարտականութիւն մը կը սեպէր իրեն համար, և սակայն այս խառնակ առողջութիւնով դեռ առանց ծանր ձեռնարկներ կատարելու կարողութենէն հեռի էր բոլորովին։ Մայրը գիտնալով զաւկին ինչ աստիճան վրէժխնդրական ոգի ունենալը, շարունակ բարի խրատներ կը շռայլէր անոր անկողնոյն շուրջ։ Պարգեւեաններու յոռի կողմերը կը ներկայացնէր. Նուարդը կը ցուցնէր իբրեւ անարժան աղջիկ մը, որուն չէր արժեր սիրտ տալ, քանի որ անիկա մասնաւոր սէր չէր տածեր մէկու մը նկատմամբ և առաջին անգամ հանդիպած երիտասարդին հետ կը վարուէր նոյն ձեւով, որով պատուաւոր աղջիկ մը պիտի վարուէր երկար տարիներէ ի վեր ճանչցած մէկ ընտանիքին զաւկին հետ։

Խեղճ մայրը հեռուէն լսելով Պարգեւեաններու Հրաչեայի նկատմամբ ցոյց տուած արտակարգ մտերմութիւնը, այս կարգի ձեւերով փորձեր կ'ընէր, զաւկին սրտէն վտարելու Օր. Պարգեւեանի սէրն ու անոնց ընտանիքին գոյութիւնը։ Եւ սակայն հակառակ մօրը այս միամիտ դարձուածներուն՝ Կաէկուաու Հրաչեայէ, Բոլէ, Նուարդէ զատ ուրիշ բանի վրայ չէր խորհեր բնաւ և շարունակ իր զառանցանքներուն մէջ իսկ անոնց հետ կըզբաղէր։ Երեսն առած այս երիտասարդը տղայութենէն ի վեր միշտ վարժուած էր իր կամքը առաջ տանելու ու խօսքը քալեցնելու։ Հայրը եթէ մերթ ընդ մերթ փորձեր ըներ իսկ, զաւկին յոռի ունակութիւնները ու ընթացքները ջնջելու, մայրը անմիջապէս թեր կ'ելլար Կաէկուաի ու կ'ակէր կռուիլ ամուսնոյն հետ թէ՛ չը գիտեր յորդը իր միակ զաւկին զոր իրենց ամուսնութեան շրջանին մէջ հազիւ կրցած էին ձեռք անցընել և Կաէկուաու որ հանդիսատեսը կ'ըլլար իր շուրջ անցած դարձած այս վէճին, օր առուր առաջ կը տանէր իր յամառութիւնը, աներեսութիւնը ու ատար մոլութիւնները։ Ո՛չ ոք կը համարձակէր անոր դիտողութիւն մը ընել տան մէջ, մինչեւ իսկ յաճախած Թաղային դպրոցին մէջ ալ բացառիկ դիրք մը կը վայելէր և ուսուցիչները ներողամիտ աչքով կը նայէին անոր ամէնէն լպիրշ անառակութիւններուն։ Եթէ ինքնութիւնը գիտցող ուսուցիչ մը յանդգնէր պատիժ մը անօրինել Կայծակեանի երես առած զաւկին, հետեւեալ օրը Տիկ. Կայծակեան իր բարկութեան ամբողջ մահը կը թափէր խեղճ մարդուն գլխուն, մինչեւ իսկ անոր պաշտօնանկութիւնը պահանջելով և կը գտնուէին նոյնչափ կնամիտ ու թոյլ հոգաբարձուներ ալ, որոնք լաւ վճարող ծնողք մը չկորսնցնելու համար ամէն անգամ կը գոհացնէին Տիկ. Կայծակեանի պահանջը։ Մնաց որ տիկինը ինքն ալ գիտէր քաջալերել Կաէկուաի յոռի ունակութիւններուն դէմ պատուար քաշող և անոր ամէն անխոստովանելի արարքները պայծառ գոյնով խեղաթիւրել ջանացող դաստիարակները զորս կը վարձատրէր այսպէս առատ նուէրներով, առանց անդրադառնալու թէ իր դրամովը ու դրդումովը իսկ ամենամեծ պատուհաս մը կը սնուցանէր ծոցին մէջ։ Դպրոցը աւարտելէ վերջ Կաէկուաու տխպար որիկայ մըն էր եղած բառին ընդարձակ առումովը. չկար մարդ մը որուն հանդէպ պատասխանատու նկատէր ինքզինքը։ Հայրը քէն բրած յարաբերութիւն չէր ըներ զաւկին հետ, իսկ մայրը դեռ կը շարունակէր իր գուրգուրանքները, կարծելով թէ այսպէսով մայրական պարտականութիւնը կատարած կ'ըլլար։ Բարիզի մէջ մանաւանդ կատարելագործեց Կաէկուաու իր անկրթութիւնը, սրիկայութիւնն ու անառակութիւնը նորաձեւութեան շպար մը հագուեցնելով անոնց և պահանջելով որ ամէն մարդ իրեն հպատակի։

Ուստի այսչափ երես առած, այսչափ առջեւը պարապ գտած տղան հիմայ չէր կրնար ինքզինքը զսպել ու անկողնոյն մէջ իսկ հալումաշ կ'ըլլար, հակառակորդները ջախջախելու և անոնցմէ խառնւ վրէժ լուծելու տենչով։ Մօրը մխիթարութիւնները փոխանակ Կաէկուաի վիշտը ամոքելու, ա՛լ աւելի կը հրահրէին զայն և երիտասարդը հազիւ ինքզինքը գտած, սկսաւ ծանր կռիւներ ընել մօրը հետ և պահանջել անկէ որ իր սիրոյ միամտութեան ԴԸ գործի չխառնուի ու թող տայ իրեն ազատ միտքով ընելիքին վրայ խորհելու։

(Շարունակելի)

գէրք պաշտօնը արժանապէս կը շարունակէ պահել Գալըպլ-Հաուսի մատուռին բրօֆէսոր քարոզիչ Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան, որուն «Յ. Գ. Գ.» ստորագրութեամբ շահեկան և օգտաշատ յօդուածները մեծ ախորժով կը կարդացուին։ Գ. Ս. Գ.

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆՈՐՈՇ

ՄՕՏԱԼՈՒՏ ԴԷՊՔԵՐԸ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Երբ Բորթ Արթուրի բախտը պիտի վճռուէր, Եւրոպայի մէջ կարծողներ կային թէ Պատերազմին ընդհանուր բախտն ալ պիտի վճռուէր բերդաքաղաքին ճաբոնական գրաւումէն վերջ։ Ճաբոնցիք յաղթահարելով Սթէօսէլի հիանալի պաշտպանութիւնը, յաղթահարած պիտի ըլլան Մանչուրիոյ ռուսական զօրութիւններն ալ, և Ռուսիա պարտաւորուած՝ պիտի ընդունի պարտութիւնը, և չէզոքներուն առաջարկութիւնները նպաստաւոր տրամադրութիւններ պիտի գտնեն Բեդերսպուրկի մէջ։ Առաւելապէս անգլիական թերթերուն կարծիքն էր այս, որուն յաճախ արձագանգ կ'ըլլար համաշխարհիկ մամուլը։

Ահա քանի մը օրէն մէկ ամիս պիտի ըլլայ յորմէհետէ Բորթ Արթուր ճաբոնական տիրապետութեան տակ անցաւ, բայց Պատերազմին վերջանալուն խնդիրը քայլ մը իսկ առաջ չգնաց ո՛չ Բեդերսպուրկի և ոչ Թօքիոյի մէջ։ Երկուստեք փութոյանդութեամբ պատրաստութիւնները կը շարունակուին, և եթէ Ռուսերուն ու Ճաբոնցիներուն մէջի վիճակը լաւ կերպով կը ներկայացնեն եւրոպական թերթերուն թղթակիցները, տարակոյս չկայ թէ Ճաբոն և Ռուսիա կատարելապէս որոշած են իր բնական վախճանին միայն հասցնել Ծ. Արեւելեան պատերազմը։ Ճաբոնի պայմանները անորոշ են, անիկա յաճախ յայտարարեց թէ այս Պատերազմը իրեն համար կենաց մահու խնդիր մըն է, և այս նպատակաւ մղուած ոևէ պատերազմ չի կրնար դադրիլ կամ ընդհատուիլ մինչև որ դիտուած նպատակը ձեռք չբերուի։ Ռուսիոյ համար բնականաբար կենաց մահու խնդիր չկայ, բայց անգամ մը որ գործը իր ա՛յնքան մեծ սաստկութեանը հասաւ, և Դեղին ցեղին անակնկալ յաղթութիւնները անգամ մը որ խնդիրը ա՛յնքան կնճռոտեցին Ռուսիոյ համաշխարհիկ ազդեցութեան տեսակէտով, այս վերջինն ալ ո՛չ նուազ իրաւունք ունի իր համբաւին համապատասխան կացութիւնը նկատի առնելու, և ըստ այնմ գործելու։

Հակառակ այն ընդհանուր կարծիքին և զրոյցներուն, ո՛չ մէկ Տէրութիւն կամ Տէրութիւններ մատերնին չշարժեցին ուղղակի Հաշտութեան մը հաւանական կնքումը առաջ բերելու համար։ Բորթ Արթուրի անկումէն վերջ երկու շաբաթ շարունակ ամէն տեսակ խօսքեր եղան՝ Հաշտութեան հարցը շօշափող, և մինչև իսկ Սթանտարտ վաւերական աղբիւրէ առնելով հրատարակեց Ճաբոնի պայմանները։ Ըսուեցաւ թէ Էտուարտ Թագաւոր պիտի միջնորդէ, ըսուեցաւ անմիջապէս վերջը թէ աւելի Միացեալ Նահանգներուն կը պատշաճի միջնորդութեան ձեռնարկ մը։ Բայց դարձեալ բան մը չեղաւ, և սա՛ ընդհանուր տպաւորութիւնը, որ սկիզբէն ի վեր արդէն տարածուած էր, այս անգամ ալ հաստատուեցաւ թէ մինչև որ Պատերազմիկներէն մին կամ միւսը ուղղակի կամ երրորդի մը միջոցաւ պատրաստակամութիւն չյայտնէ միջնորդութիւն ընդունելու, ո՛չ մէկ Տէրութիւն կը համարձակի նախաձեռնարկ ըլլալ, մանաւանդ որ անորոշ կերպով առաջ նետուած ոևէ առաջարկութիւն ո՛չ միայն Պատերազմը դադրեցնելու չի ծառայեր, այլ նաև աւելի կը կնճռոտէ կացութիւնը։ Չէզոքները նախամեծար կը համարին իրաց արդի վիճակին մէջ պահպանել իրենց բարեացակամ տրամադրութիւնները երկու պատերազմիկներուն նկատմամբ, և նպաստաւոր առիթը միայն լրտեսել պատշաճ ժամուն պատրաստ ըլլալու նպատակաւ։

Բայց Չինաստանի խնդիրը յանկարծ տարօրինակ երեւոյթ մը առաւ վերջերս։ Պատերազմին սկզբնաւորութեան առթին իսկ Միացեալ Նահանգներուն կառավարութիւնը փութաց եւրոպական Տէրութեանց Շրջաբերական մը ուղղելով, հասկցնել թէ հարկ անհրաժեշտ է որ պատերազմիկները ամէն կերպով յարգեն Չինու չէզոքութիւնը, որպէս զի պատերազմը որոշ սահմաններուն մէջ փակուի, և միջազգային շփոթութիւններու առիթ չընծայէ։ Բոլոր տէրութիւնք միահամաղոյն հաղորդեցին այս պարագան Ռուսիոյ և Ճաբոնի, որոնք իրենց կարգին միւսն միւսէն աւելի զօրաւոր հաւաստիքներ տուին թէ Չինաստանի չէզոքութիւնը պիտի յարգեն հաւասարապէս երկուքն ալ։ Սկիզբէն ի վեր յայտնի էր թէ այդ չէզոքութեան խնդիրը միակ ծանրացուցիչ պարագան էր այս պատերազմին մէջ միջազգային տեսակէտով։ Չինու անկախութեան և ամբողջութեան խնդիրը կարգադրուած է համաշխարհիկ պայմանագրութիւններով, և բնականաբար եթէ ոևէ ձեռնարկութիւն մէկու մը կողմէ վնասէր այդ դաշնադրական իրաւախոհութեան, գործը հանրային երեւոյթ մը կ'առնէր, և ըստ այնմ տարբեր տարրեր ալ մուտ կը գործէին ռուսաճաբոնական պատերազմին մէջ։ Հիմա գործը իրա՛ւ հանրային երեւոյթ մը առած է։ Չինաստան գանգատած ըլլալով — Ճաբոնի դրդումին վրայ — թէ ռուս Խազախագունդ մը իր չէզոք հողին վրայէն անցնելով թշնամիին շարժումները կը դիտէ, ամերիկեան կառավարութիւնը իսկոյն փութաց միւս տէրութեանց ուշադրութիւնը հրաւիրել մէկ տարի առաջուան իր Շրջաբերական Ծանուցագրին վրայ, և միեւնոյն ատեն առանց սպասելու եւրոպական տէրութեան պատասխանին, ուղղակի Ծանուցագիր մըն ալ Բեդերսպուրկ փութացուց, չինական չէզոք հողին վրայ Խազախներուն արարքին և շարժումներուն նկատմամբ։ Ռուսիա պատասխանելով յայտարարեց թէ Խազախագունդը հրաման ընդունած է ետ դառնալ այդ վտանգաւոր ճամբէն, բայց կարգ մը գանգատներ յայտնեց իր պատասխանին մէջ Չինաստանի կարծեցեալ ընթացքին վրայ իր չէզոքութեան դէմ, թէ անիկա Ճաբոնցիներուն կողմը բռնած է, թէ Քունկուզներուն հրամանատարները ճաբոնցի սպաներ են, թէ ճաբոնցի զինուորականներ կը վխտան Չինու Բանակին մէջ, թէ Ճաբոն վերջապէս կը բռնաբարէ Չինու չէզոքութիւնը, ևն. ևն.։ Ռուսիոյ տուած պատասխանը ուղղակի ամբաստանութիւն մը ըլլալով նախ և առաջ Չինաստանի դէմ, այս վերջինը Ուաշինկթընի իր դեսպանին միջոցաւ բացարձակապէս հերքելով հանդերձ իրեն վերագրուած հակաչէզոք արարքները, այս պահուս կարեւոր յիշատակագիր մը կը պատրաստէ՝ սկիզբէն ի վեր ռուս սպաներուն և Ծ. Արեւելեան ռուս գործակալներուն միջոցաւ իր չէզոքութեան դէմ գործուած արարքները թուելով։ Դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ մեծ հետաքրքրութեամբ կը սպասուի Բեքինի իշխանութեանց այդ ամբաստանագրին, — եթէ սակայն անոնք վերջին պահուն չհրաժարեցան այդ դիտաւորութենէն, բաւական համարելով իրենց Ուաշինկթընի դեսպանին կողմէ տրուած բերանացի բացատրութիւնները Ռուսիոյ նկատմամբ։ Չինաստան կը յայտարարէ թէ ինք իրաւունք ունի միշտ իր ուզած զինուորական մարզիչները գործածելու իր Բանակին համար։ Պատերազմէն առաջ իսկ ճաբոնցի սպաները կը մարզէին չինացի զօրքերը, և պատերազմը անշուշտ հիմա չի կրնար կապել Չինու ազատութիւնը իր Բանակին վերաբերեալ գործերուն մէջ։ Գալով չինացի անհատներուն բռնած ընթացքին, կառավարութիւնը չի կրնար պատասխանատու համարուիլ անոր համար։ Մանչուրիոյ մէջ թէ ռուս և թէ ճաբոնցի հրամատարները չինացի լրտես կը գործածեն իրարու շարժումները իմանալու համար, այս մասին միթէ պատասխանատուութիւնը Չինաստանի՞ կը պատկանի — ո՛չ երբեք։ Չինացի աւազակախումբերու կը միանան ճաբոնցի սպաներ, բայց Բեքինի կառավարութիւնը այս մասին ի՞նչ յանցանք կրնայ ունենալ։ Ճաբոնցիք միթէ պատասխանատու բռնեցի՞ն Չինաստանը, երբ Բորթ Արթուրի երկարատեւ պաշարման տասը տասնմէկ ամիսներուն մէջ չինացի նաւավարներն էին որ ամէն վտանգ աչք առնելով իրենց շահուն համար, ուտեստ եւ ռազմամթերք կը փութացնէին Սթէօսէլի, Ճաբոնցիներուն հսկողութիւնը խաբելով, և ուղղակի այս չինացիներուն յանդգնութիւնն էր պատճառը որ Բերդաքաղաքը ա՛յնքան դիմադրեց։

Մինչ այս մինչ այն, միւս Տէրութեանց պատասխաններն ալ չուշացան հասնիլ ամերիկեան Ծանուցագրին։ Ամէնքն ալ համաձայնութիւն կը յայտնեն Մր. Հէյի տեսութիւններուն, ա՛յնպէս որ հիմա ինքնաբերաբար քառեակ դաշնակցութիւն մը կազմուած է Ամերիկայի, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ միջեւ, յարգել տալու համար պատերազմիկներուն՝ Չինաստանի չէզոքութեան մասին առաջ որոշուած միջազգային քաղաքականութիւնը։ Այս բացորոշ տրամադրութիւնը մեծ կշիռք մը ունի Պատերազմը կարելի եղածին չափ շուտ իր վախճանին մօտեցնելու։ Ո՛չ Ճաբոն և ոչ Ռուսիա պիտի չկրնան ապաստանիլ Չինու չէզոք շրջանակներուն մէջ, ո՛չ ալ զանոնք գործածել իրենց բանակներուն հրամատարութեան զինուորական շարժումներուն և հետազօտութիւններուն համար։ Հակառակ պարագային՝ միջազգային դաշնագրութեանց դէմ գործած պիտի նկատուին, և հետեւաբար գործը տարբեր հանգամանք մը պիտի առնէ այն ատեն։ Հաշտութիւնը առաջ բերող կարեւոր քայլ մըն է ասիկա, ուղղակի բարեխօսութենէ մը կամ միջնորդութենէ մը աւելի, տեսակ մը միջամտութիւն է այս՝ դիւանագիտական շատ ամուր կռուանի մը վրայ։ Որովհետեւ պատերազմական գօտին այսպէս շատ կը նեղնայ, և Բանակները իրենց գործելու ազատութիւնը մեծապէս կը կորսնցնեն, ինչքին հաշտարար տրամադրութիւններ պիտի գոյանան Բեդերսպուրկի և Թօքիոյի մէջ, մանաւանդ որ չորս Տէրութիւնները շատ կարեւոր ուրիշ պարագայ մըն ալ կարգադրեցին, այսինքն Ռուսիոյ և Ճաբոնի պիտի հասկցնեն թէ չինական հողի վրայ ոևէ պատահական գրաւում չեղեալ պիտի նկատուի, ո՛չ Ռուսիա և ոչ Ճաբոն պիտի չկրնան օգտուիլ իրենց հողային գրաւումներէն։ Սակայն առ այժմ անորոշ է սա՛ կէտը թէ հողային գրաւում բացատրութեան մէջ կը մտնե՞ն թէ ոչ Մանչուրիան և Բորթ Արթուրը, թէ այդ բացատրութեամբ հարկ է միայն հասկնալ Մանչուրիայէն և Բորթ Արթուրէն տարբեր չինական հող։ Ընդհանուր տպաւորութիւնը ա՛յն է թէ Մանչուրիոյ մօտալուտ նոր ճակատամարտէն վերջ Տէրութիւնք բացարձակապէս իրենց հայեացքը պիտի պարզեն այս մասին, և պիտի յայտարարեն թէ Մանչուրիա չինական հող է, Բորթ Արթուր միջազգային բաց նաւահանգիստ մըն է, և հետեւաբար ո՛չ Ճաբոն և ոչ Ռուսիա բացարձակ իրաւունքներ չեն կրնար վայելել Ծ. Արեւելքի այդ մարզերուն մէջ, և չեն կրնար ունենալ արտաքսիչ ազդեցութիւն մը Չինու կայսրութեան ամբողջացուցիչ մասը կազմող այդ հողերուն վրայ, որոնց շահագործութիւնը և տեսակ մը վարձակալութիւնը միջազգային հակակշիռի տակ առնուած էր արդէն պատերազմէն շատ առաջ։ Այս մօտք չեղեալ պիտի համարուին ռուսական հին կարգադրութիւնը, և Պատերազմին հետեւանօք Ճաբոնի ալ ձեռք բերած առաւելութիւնները, և Ճաբոն պիտի պարտաւորուի գոհանալ բարոյական այն սպաւորութենէն զոր առաջ բերաւ ընդհանուր աշխարհի վրայ թէ զինուորական ու ծովային պատկառելի ոյժ մըն է ան, և առանց անոր կարելի չէ վճռել տիեզերքի կարեւորագոյն մէկ մասին՝ Ծ. Արեւելքի քաղաքական ճակատագիրը։

Այս կը թուի ըլլալ ներկայ Պատերազմին հաշուեյարդարութեան բանաւոր եղանակը, որով պիտի կրնայ վերջ գտնել ահաւոր արիւնհեղութիւնը, որուն նորագոյն մէկ տեսարանը կը պատրաստուի բացօթեայ կրկին Շահոյի ափերուն վրայ, որոնք արդէն անգամ մը թատր եղան ճակատամարտի։ Իցիւ ճաբոնական գոնէ մասնակի պարտութիւն մը առաջ գար, մարդասիրութեան պահանջքը շուտ գոհացուած տեսնելու համար։ Ռուսական փոքրիկ յաջողութիւն մը ցամաքի վրայ կը կարծուի թէ շատ պիտի դիւրացնէ Հաշտութեան կնքումը։ Ճաբոնական նոր յաջողութիւն մը ապահովապէս պիտի դառնացնէ Բորթ Արթուրի աղէտքին պատճառած վէրքը, և վերը պարզուած միջազգային կարգադրութիւնը նոր դժուարութիւններու պիտի հանդիպի։

Բայց Օեամա տկար չէ. ամուր, խիստ ամուր ճակատ մը ունի, զոր կարելի չէ խզել, կտրել ռուսական լեգէոններուն սուիններով, ո՛չ իսկ ռմբաձիգ թնդանօթներով։ Օեամա անողոք է, և երբ Նոկի, իր տեղակալը, Բորթ Արթուրի աղեւ դափնիներով պսակուեցաւ, ի՛նք վերին հրամատարը յաղթուելու միտք չունի միջազգային կարգադրութիւնները դիւրացնելու նպատակաւ։ Հզօր է Օեամա, և փառաւոր յաղթութեան մը ակնկալութիւնը, գրեթէ ստուգութիւնը երիտասարդացուցած է զինքը, յաղթուելու երես չունի, մանաւանդ հիմակ որ Նոկիի բանակն ալ բարդուեցաւ իր ուժերուն վրայ, եւ Բորթ Արթուրի աշտարակները քակող, ամրութիւնները խորտակող պաշարման 11-12 բրթամատ տրամագծով թնդանօթներուն մէկ մասը գնաց քոմինեցուց իր ճակատին զարհուրելի ամրութիւնները։ Բեդերսպուրկէն հրաման ղրկուած է Քուրոբաթքինի յարձակողականը փութացնել, բայց ռուս վերին հրամատարը կը հաղորդէ թէ ճակատէն յարձակիլ անկարելի է, իսկ թեւերուն վրայ ալ պէտք եղած ոյժերը չունի։ Բայց Բեթերսպուրկի Սպայակոյտը ո՛վ գիտէ ի՛նչ հաշիւներով կը պնդէ որ յարձակումը ըլլայ առանց յապաղելու, եւ այս հրամաններուն ազդեցութեան տակ է որ Եւրոպացի ռազմագէտները մինչեւ երկու շաբթէն ճակատամարտ մը կը նախատեսեն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՕԺԷՍԹՎԷՆՍՔԻ ԿԸ ԽՕՍԻ

ԻՐ ՃԱԲՈՆԱՄՈԼ ԿԱՍԿԱԾՆԵՐԸ

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 24 Յնվր.— Սէն-Բեթերսպուրկի հեռագրական գործակալութիւնը (պաշտօնական) Սուճիաթունէ կը տեղեկանայ Յունվար 23 թուով.— Զրոյցի մը նայելով ճաբոնական 9 գումարտակներ կ'առաջանան զօր. Ռէնէնքամբֆի հրամանին տակ գտնուած Ռուս զօրագունդին դէմ։

ԹՈՔԻՕ.— Հզիանչանկի ճաբոնական բանակատեղէն կը տեղեկագրուի հետեւեալը.— Ճաբոնցիք վտարեցին Ռուսերը Վէյցիքուի գիւղէն և Թանքէնկի մօտ ալ փախուստ մատնեցին ուրիշ Ռուս զօրախումբեր։ Ռուսք այս վերջին կռուին մէջ 20ի չափ սպանեալ և վիրաւոր ունեցան։ Ճաբոնցիք Ռուսերէն գերի վարեցին 5 հոգի, ինչպէս նաև ձիեր եւ զէնքեր։

ՄԱԺՈՒՆԿԱ.— Ծովակալ Ռօժէսթվէնսքի, տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ՝ գիտէ որ ճաբոնական մարտանաւեր կան իր մօտերը։ Ասկից զատ Մատակասքարի եզերքին երկայնքէն անցած ատեն նշմարած է չորս մարտանաւեր, որ ըստ իրեն, ուրիշ բան չէին կրնար ըլլալ եթէ ոչ ճաբոնական մարտանաւեր։ Ռուս ծովակալը շարունակելով ըսաւ թէ մօտերս ծովակալ Բէթրովսքիի նաւաբաժնին կը սպասէ։ Ռուս նաւաբաժինը խարսխած է Նօսիպէի բացերը։ Ան կը բաղկանայ 45 մարտանաւերէ և բազմաթիւ Գերման ածխաբարձ շոգենաւերէ։

ԼՈՆՏՈՆ, Յնվր. 24.— Հօնկ Քօնկէ կը հեռագրեն թէ Մէսաժըրի «Օսթրալիէն» շոգենաւը, որուն մէջ էին Սթէօսէլ զօրավարն ու իր կինը, ինչպէս նաև Բորթ Արթուրի պաշտպան սպաներ, ծովակալներ, զօրավարներ և զինուորներ, Շանկայէ ժամանեց Հօնկ Քօնկ, և անմիջապէս քարանթինայի տակ առնուեցաւ։

— Ֆուզանի ճամբով Սէուլէն առնուած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Քօրէայի հիւսիսային մասին մէջ և Թումէն գետին միւս կողմը հետազօտութիւն կատարող ռուսական զօրախումբ մը, ճաբոնական հեծելազօրքերու հետ ճակատամարտ մը ունենալով, նահանջեր է։ Ռուսերէն 10 հոգի սպաննուեր և 25 հոգի վիրաւորուեր են։

ՓԱՐԻԶ.— Ջիֆուէն կը հեռագրեն եւրոպական լրագիրներուն թէ ռուսական և ճաբոնական բանակներուն ամբողջ ճակատին վրայ թնդանօթի բուռն ճակատամարտ մը սկսած է։

ՎԻԷՆՆԱ.— Զօր. Նոկիի հրամանատարութեան տակ գտնուած ճաբոնական 60,000 զինուորներ միացան Օեամա մարէշալին աջ թեւին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Իրիկուան լրագիրներուն մէջ հրատարակուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Շա-Հոյի մէջ մեծ ճակատամարտ մը սկսած է։

ՓԱՐԻԶ.— Մոսկուայի կառավարիչ Թրեփով զօրավարը Բեթերսպուրկի կառավարիչ անուանուեցաւ փոխանակ Ֆուլլոն զօրավարին, որ Վարշաւիա փոխադրուեցաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Մանչուրիոյ ռուսական բանակին ձախ թեւին վրայ՝ Ռէնէնքամբֆ զօրավարին հրամանատարութեան տակ գտնուած ռուս զինուորներուն և ճաբոնական ինը վաշտերու միջեւ ճակատամարտ մը կը կատարուի։

ԲԵԴԸՐՍՊՈՒՐԿ.— Զօր. Քուրոբաթքին կը հեռագրէ կայսեր թէ ո և է տեղեկագիր առած չէ թէ ամբողջ ճակատին վրայ ընդհարումներ կատարուած ըլլան։

— Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ «Սեվաստաբոլ» գործարանին մէջ եւրէկ գիպուածով հրդեհ ծագեր է, սակայն շուտով առաջքը առնուեր է։

ՓԱՐԻԶ (Պաշտօնական).— Նոր Դահլիճը վերջնապէս կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.— Մ. Ռուվիէ՝ վարչապետ և ելմտական նախարար, Մ. Շոմիէ՝ դատական, Մ. Տէլքասէ՝ արտաքին, Մ. Էդիէն՝ ներքին, Մ. Պէրթօ՝ պատերազմական, Մ. Թոմսօն՝ ծովային, Մ. Քլէմանդէլ՝ գաղթային, Մ. Կօթիէ՝ հանրօգուտ շինութեանց, Մ. Պիէնվընիւ Մարդէն՝ կրթական, Մ. Տիւպիէ՝ առեւտրական, Մ. Ռիւօ՝ երկրագործական նախարար. Իսկ Մ. Տիւժարտէն Պօմեց՝ գեղարուեստից, Մ. Մէտրու ելեմտից և Մ. Պէրտո թղթատարական և հեռագրական խորհրդական։

— Մ. Սարրիէնէն ետքը, և զանազան պատճառներով Մ. Բուանքարէ ալ չուզեց մտնել նոր Դահլիճին մէջ։ Մ. Ժան Տիւբիւի որ պայմանով ընդունած էր, հետեւեցաւ Մ. Բուանքարէի օրինակին։ Մ. Ռուվիէ այդ կերպով զրկուեցաւ կեդրոնին աջակցութենէն, որով ծայրագոյն ձախակողմին գիմաց. ծերակուտական Մ. Կօթիէն հրաւիրելով և դահլիճին վրայ նախարարական երեք խորհրդականներ աւելցնելով, որոնց երկուքը արմատական և մէկն ալ ընկերվարական-արմատական են։ Դահլիճը, չափաւորներու ձեռնպահութեան հետեւանքով աւելի ձախակողմեաններու կողմն է։ Նոր դահլիճը Քօմպի դահլիճը պիտի ըլլայ, անոր քաղաքականութեամբ բայց առանց Մ. Քօմպի։

ԲԵԴԸՐՍՊՈՒՐԿ. (Պաշտօնական).— Հռոմի ռուս դեսպան իշխան Ուռուսով նոյն պաշտօնով Վիէննա փոխադրուեցաւ։ Չէզինէի ռուս դեսպան Մ. Չէկլով հրաժարեցաւ իր պաշտօնէն։

ՓԱՐԻԶ.— Սիվթօնի գործին հարցաքննիչ դատաւոր Մ. Պուքա հրամանագիր մը ստորագրեց որով կը վճռէ թէ դատաստանի տեղի չկայ։

ՀՌՈՄ.— Իշխան Սէչի տի Սանդա Քրոչէ, մեծ կարգապետ Մալթայի ասպետներուն, մեռաւ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ն. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ այսօր իր բնակարանը կը մնայ և կը զբաղի գրական աշխատութիւններով։

— Ն. Սրբազնութիւն երէկ զատ զատ այցելեց Պատրիարքարանի բոլոր դիւանները և աչքէ անցուց աշխատութիւնները։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ Աւագ Գործակատար Արիս էֆ. Ֆէճէեան, երէկ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ այցելութիւն տուաւ Քաղաքապետ Վսեմ. Ռըտվան փաշայի, և Ն. Վսեմութեան որպիսութիւնը հարցուց, որ մէկ քանի օրէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ։

ԱՐՄԱՇՈՒ Դպրեվանքին բոլոր միաբանները և գաւառական առաջնորդներ շնորհաւորական նամակներ ղրկած են Ս. Պատրիարք Հօր, Նոր Տարւոյ և Ս. Ծննդեան առթիւ։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ նորընտիր Առաջնորդ Գեր. Տ. Ներսէս եպս. Ասլանեան ամսոյս 2ին Կիրակի առտու ֆրանսական Բաքէ ընկերութեան «Իմէրէթի» շոգենաւով Տրապիզոն ժամանեց։ Սրբազանն կ'ըսէ Նամակագիր Յովհ. էֆ. Պօզմաեան, մեկնման հեռագրական լուրը տարածուելուն պէս, ժողովուրդը սկսաւ Սրբազանին աջհամբոյրին ու քարոզին նախածրագիրը կազմել, եւ ամէն ոք ակնդէտ կը սպասէր Ն. Սրբազնութեան։ Նմանը չտեսնուած խուռն բազմութիւն մը ամէն ազգէ նաւամատոյց փութացած էր դիմաւորելու։ Կիւմիւշխանէի Առաջն. Փոխ. Տ. Կարապետ վրդ. Մկրտիչեան, հետը ունենալով քահանայից դասը, վարչական ժողովոց անդամները և երեւելի ազգայիններ, նաւամատոյց փութաց, ուրկէ աւագերէց Տ. Բարթողիմէոս քհնյ. Սարաճեան, Տ. Ներսէս քհնյ.ի և գաւառական ժողովոյ ատենապետ Խաչիկ էֆ. Էլմասեանի հետ մասնաւոր մակոյկով շոգենաւ փութաց. Առաջն. Սրբազանին բարի գալուստ մաղթելու։ Շոգենաւ գացեր էր նաև ի դիմաց Վսեմ. Կուսակալ Պէյին՝ Թարգման Անտօն էֆ.ը։ Ժամուան մը տեսակցութենէ վերջ, Ն. Սրբազնութիւն Տրապիզոնի Վսեմ. Կուսակալ պէյի կողմէն ղրկուած մասնաւոր շքեղ մակոյկով մը ցամաք ելաւ։ Մակոյկը քարափին մօտեցած պահուն, Տ. Կարապետ վրդ. շրջապատուած քահանայական դասէն դիմաւորելով Ն. Գերապատուութիւնը, առաջնորդական աւան յանձնեց Սրբազանին, զոր ընդունեց և գոհանակ սրտով կ'ողջունէր ստուար բազմութիւնը։ Թափօրը այսպէս հասաւ Ս. Օգսենտ առաջնորդանիստ եկեղեցին, որու դուռը Ն. Սրբազնութիւնը դիմաւորեցին Առաջն. Տեղ. Տ. Արիստակէս վրդ. Խաչատուրեան և հիւր Հայր Սուրբը, շրջապատուած քահանայական դասէն եւ երգեցիկ տղոցմէ և «հրաշափառ»ով առաջնորդեցին Տաճար։ Անմիջապէս սկսաւ պատարագի արարողութիւնը որ ժամերգութենէն ընդհատուած էր Ս. Առաջնորդին ընդունելութեանը համար։ Ճաշու գրքէն առաջ Սրբազանը դասին մէջ դառնալով ժողովրդեան հակիրճ բայց իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւն նախ հայրական սիրով իր անդրանիկ ողջոյնը տուաւ «Աւետարանի, խաղաղութեան ողջոյնը» և ապա համառօտակի յիշեց թէ ինք արդէն անծանօթ մը չէ Տրապիզոնի Հայ ժողովրդեան՝ 16 տարիներ առաջ ունեցած պաշտօնավարութեամբը։ Հօտին և հովուին փոխադարձ պարտուց կատարման անհրաժեշտ ըլլալը յիշելով, ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին Թանկագին կենացը համար։ Եկեղեցւոյ աւարտումէն յետոյ Առաջնորդ Սրբազանը ընկերակցութեամբ վարդապետներու, քահանայական դասին, Թարգման Անտօն էֆ.ի և խուռներամ ժողովրդեան, հասաւ Առաջնորդարան ուր մեծ դահլիճին մէջ ընդունեց վարչական և կրթական մարմնոց ներկայացուցիչները։ Տ. Շիրակ քհնյ. Զիլալեան ի դիմաց քաղաքիս հայ համայնքին արտասանեց բարի գալստեան ուղերձ մը։ Ապա գաւառ. ժողովոյ ատենապետ Խաչիկ էֆ. Էլմասեան գեղեցիկ բանախօսութեամբ մը, ի դիմաց գաւառական, վարչական ժողովոց՝ տեսուչ Խորհրդոց՝ մեծ ուրախութիւն յայտնեց Սրբազանին ողջամբ ժամանումին համար սրտագին բարի գալստեան մաղթանքով. և ապա հակիրճ կերպով թուեց վիճակային այն պէտքերը որոց ի գլուխ ելլելուն կը փափաքին։ Տեղապահ Տ. Արիստակէս վարդապետն ևս բարի գալուստ մաղթեց Սրբազան Հօր, որ փոխադարձաբար իր շնորհակալութիւնը և գոհունակութիւնը յայտնեց։

*** Յաջորդ երկուշաբթի օր Առաջնորդ Տ. Ներսէս Ս. ընկերակցութեամբ Տեղապահ Տ. Արիստակէս Ս. Հօր, գաւառ. ժողովոյ ատենապետ Խաչիկ էֆ. Էլմասեանի և առաջին քարտուղար Տիգրան էֆ. Սարաֆեանի, կառավարական պաշտօնատունը երթալով, իր առաջնորդական պաշտօնը հաստատող Կայս. Պէրաթը մատոյց Վսեմ. Կուսակալ Պէյին, ուրկէ սիրալիր ընդունելութիւնով մը պատուուեցաւ։ Նորին Վսեմութեան քով կը գտնուէին նոյն միջոցին Հաքիմ էֆ.ն և Տէֆթէրտար և Մէքթուպճի պէյերը։ Ն. Սրբազնութիւն յետոյ այցելեց նաև զինուորական հրամանատար փաշային, Կուսակալութեան Թարգմանին, ընդհ. Դատախազին, Ալայ պէյին և Սէր-Քօմիսէրին։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը ծանուցանենք թէ ինչպէս կ'երեւայ մեր այսօրուան պաշտօնականներուն մէջ, Արտաքին գործոց նախարարութեան Հաշուակալութեան Դիւանի Ա. քարտուղար Վսեմ. Խաչիկ էֆ. Փափազեան բարձրացած է Հաշուակալութեանց Դիւանին Տնօրէնութեան պաշտօնին։ Վսեմ. Խաչիկ էֆ. Փափազեան՝ Օսմ. Պետութեան Հայազգի կարող պաշտօնատարներէն մէկն է, և իր ուղղամտութեամբը, ձեռնհասութեամբը և արժանիքովը կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ Օսմ. պաշտօնատարներու շարքին մէջ։ Խմբագրութիւնս իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ այս առթիւ, և Վեհ. Կայսեր շնորհիւ պաշտօնի առաւել բարձրացում կը մաղթէ յարգելի պաշտօնատարին։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ 40ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ.— Պրուսայի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին օծման 40րդ տարեդարձին առթիւ եկեղեցական հանդէս կատարուեցաւ անցած Կիրակի օր Յնվր. 9։ Մօտ երկու ամիսէ ի վեր Պրուսա գտնուող Ամասիոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Արիստակէս եպս. Վանքեան, նոյն օր առաջնորդ Ս. Հօր և Թաղական Խորհրդոյ յատուկ հրաւէրին վրայ հանդիսաւոր վերաբերումով Ս. Պատարագ մատոյց, Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ։ Ս. Պատարագիչը Ս. Ծննդեան տօնին վրայ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ և ժողովուրդը յորդորեց սիրով և համերաշխութեամբ ապրելու, միշտ հոգ տանելով եկեղեցւոյ պայծառութեան և կրթական յարկին զարգացման և օրհնեց եկեղեցին ու եկեղեցւոյ պայծառութեան և վարժարանաց բարեկարգութեան համար բոլոր աշխատողները։ Յետոյ պատմական տեսութիւն մը ըրաւ Պրուսայի հայ գաղթականութեան վրայ, յիշեց թէ տեղւոյն Հայերը մասամբ Գարսկաստանէն և մասամբ ալ Կիլիկիոյ կողմերէն գաղթած են. թէ քաղաքին մէջ 1661 թուին եկեղեցի շինողը Եղիազար կաթողիկոսը եղած է։ Այնուհետեւ Տ. Պօղոս եպս. Գաբրգոչ, (որ այժմ «Լուսահոգի» մակդիրով կը յորջորջուի) 1795ին իր այրեցեալ եկեղեցին ի հիմանէ վերականգնած է, իսկ այժմեան փառաւոր եկեղեցին որ շինուած է 1866ին արդիւնք է Երջանկայիշատակ Տ. Գէորգ Դ. Կաթողիկոսի անխոնջ ջանքերուն։ Գեր. Սրբազանը ի վերջոյ աւելցուց նաեւ թէ ինք ալ իր բաժինը ունեցած է ժամանակին այժմեան եկեղեցւոյն շինութեան գործին մէջ։ Վերջացուց ջերմագին բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին Թանկագին կենաց համար։ Պատարագէն վերջ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ բոլոր այն ննջեցելոց հոգւոյն որոնք տեղւոյն ազգօգուտ գործերուն սատարող եղած են։ Հոգեհանգիստէն վերջը պատարագիչ Սրբազանը հանդիսաւոր թափօրով առաջնորդարան ելաւ, մինչեւ ցարդ նմանը Պրուսայի

եկեղեցիին մէջ չտեսնուած բազմութեան մը մէջէն։

ԱՅՍՕՐ Հայ. Ս. Եկեղեցին կը տօնէ Յիսուսի Քրիստոսի անունը դնելու տօնը։ Յիսուսի Ծնունդէն ութ օր ետք ծնողքը թլփատեցին Զայն և անունը դրին Յիսուս, որ հրեշտակէն կոչուած էր՝ դեռ Ինքը մօրը որովայնին մէջ չը յղացած։

Տ. ՀՄԱՅԵԱԿ Արքեպս. Դիմաքսեան այսօր Ուլթօրթէնքի առթիւ Ս. Պատարագ կը մատուցանէ Բեյոյլի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ.

Կարգալ Դ. Երես Փաստաբան Յարութիւն էֆ. Գայսէրեանի կարեւոր ազդը։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

25 Յունվար 1905

Հեռագրական գործակալութիւնը գիշերը մինչեւ ուշ ատեն Բարիզի Պօրսային գիները չհաղորդեց մեզի։

ՌԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Պու քէրրէ աչըլան խարիճիյէ նէզարէթ ճէլիլէսի մուհասէպէճի մուավինլիքինին լաղվըյլա մուհասէպէ գալէմի միւտիւրիեէթինէ միւտիր մուավինի սապըգը Խաչիկ էֆէնտի.

Գալէմը մէզքիւր միւտիրիեէթի մուավինլիքինէ միւմէյիզլէրինտէն իգտիթլու Շէմսէտտին էֆէնտի թաեին պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Երկրորդ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պոլսոյ գերման դեսպանատան խորհրդական Մ. Պօտմանի Երկրորդ Մէճիտիյէ՝ դեսպանատան Բ. Թարգման Մ. Բաւլի։ Չորրորդ Օսմանի՝ փոխ-հիւպատոս Մ. Շէրաօէրի, հիւպատոսարանի առեւտրական կցորդ Մ. Եունկի։

Երրորդ Օսմանի՝ Պուքրէշի օսմ. դեսպանատան առաջին քարտուղար Կալիպ Քէմալի պէյի և 4րդ Օսմանի՝ նոյն դեսպանատան ընդհ. հիւպատոսարանին քանչլար Աւեան էֆ.ի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ.— Բ. Դուռը Կա ս. Պալատ մատոյց Սպանիոյ Ալֆօնսօ Թագաւորին մէկ ինքնագիր նամակը, որով իր քրոջ մահը կը ծանուցանէ Վեհ. Սուլթանին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Պուլկարիոյ Իսլամ հասարակութենէն 7 երիտասարդներ ընդունուին Պոլսոյ զինուորական վարժարանները։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՀԱԿԱՆԱԻԸ.— Բարիզէն կը ծանուցանեն թէ Պոլսոյ ֆրանսական դեսպանատան պահակ Վօթուր Թորփիլահալածին հրամանատար Մ. Վիօ (Քիէր-Լօթի) իր հրամանատարութեան շրջանը աւարտած ըլլալով, պիտի մեկնի և իրեն պիտի յաջորդէ նաւապետ Կրասէ։ Նաւապետ Կրասէ ասկէց առաջ Պոլսոյ մէջ երկու տարի վարած էր Ֆրանսական Մուէթ պահականաւին հրամանատարութիւնը։

ԴՐԱՄՆԵՐԸ.— Արքունի Փողերանոցը որոշած էր նոր մեքենաներ բերել տալ, որոնք դրամներուն եզերքը սովորականէն բարձր և երկու կողմն ալ խոր ընելով, կարելի պիտի ըլլար դրամներուն շուտով մաշելուն և դիւրաւ կեղծուելուն առաջքը առնել։ Այսպէս, Փողերանոցին վարչութիւնը եւրոպական փողերանոցներու գործիքներուն պատկերները և գիները բերել տուած էր, որոնց մէջ նախապատուութիւն տուած է գերմանական մեքենային որ թէ՛ պարզ, թէ՛ լաւ գործող և թէ աժան է, այսինքն 3400 ղշ.։ Այս տեսակ չորս մեքենայ առ այժմ բաւ նկատուած ըլլալով ամէն տեսակ դրամի պատրաստութեան համար, Փողերանոցը արտօնութիւն խնդրեց Բ. Դուռնէն, որպէս զի բերել տայ զանոնք։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԼԱՏԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄԱՀԸ.— Երուսաղէմէն կը հեռագրեն թէ տեղւոյն լատին Պատրիարք Մոնսէնեօր Փիավի մեռած է 72 տարեկան։ Հանգուցեալ Պատրիարքը Ֆրէր Մինէօրներու կարգէն էր, և ծնած էր Իտալիոյ Թավէն քաղաքին մէջ, 1833ին։ Սուրիոյ արքեպիսկոպոս ընտրուած էր 1876ին և յետոյ Պատրիարք Երուսաղէմի զոր կը վարէր 1889 օգոստոսէն ի վեր։ Տ. Բէավիի հետ կ'ըսեն Ֆրանսերէն թերթերը, կ'անհետանայ Արեւելքի լատին մեծ եկեղեցականներէն չորրորդը, Պօնէթթիէն, Բիմօնիէն և Տիւվալէն ետք։

ՕՏԱՐ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Յայտնի է թէ Կայս. Կառավարութիւնը արգիլած է օտար վիճակահանութեանց բաղդատոմսերուն Թուրքիոյ

ԱՒԱԶԱԿԻ ՄԸ ՄԱՀԸ.— Րիզէէն (Տրապիզոն, Լազիստան) կը գրեն թէ հռչակաւոր աւազակապետ Սանտըգլը Օղլու Շիւքրի Րէիս, որ 14 տարիէ ի վեր նոյն կողմերը կ'ասպատակէր, դեկտ. 27ին սպաննուեցաւ իր հետապնդութեան համար գրկուած ոստիկան-զօրաց վաշտէ մը։ Այս աւազակը այնքան սարսափ ազդած էր այն կողմերը որ, լուրը քաղաքը հասնելուն ամէն մարդ խայտաց եւ երեւելիները գայմագամ Մուհիտտին փաշայի բնակարանը փութալով շնորհակալութիւն յայտնեցին։ Աւազակին դիակը քաղաք տարուեցաւ 2 օր ետք։ Աւազակին եղբայրն ու եղբօրորդին, որոնք ալ բռնուած էին, նոյնպէս քաղաք տարուեցան։ 3000 հոգիի չափ բազմութիւն մը կընկերանար աւազակներուն եւ ուրախութեան ցոյցեր կ'ընէր։ Սպաննուած չարագործին մարմինը երեք օր ցուցադրուեցաւ դատական պաշտօնարանին դրան առջեւ։ Տեղացիք որոնցմէ քիչեր բաղդը ունեցած էին Սանտըգլը Օղլուէ սպաննուած ազգականի մը ցաւէն զերծ մնալու քորկոծեցին անոր անշունչ դիակը, ա՛յնքան ուրախ էին Կայս. զօրքերուն յաջողութենէն եւ կատղած էին չարագործին դէմ։

.*. Իզմիրի թերթերը կը պատմեն թէ Քիւրտ Խալիլ անուն աւազակը, երկու համախոհներու հետ Պայընտըրի մօտերը տղայ մը բռնած և լեռ տարած էր, մեծ գումար մը պահանջելով թող տալու համար։ Տղուն հայրը Թահթաճի Թունկուր, չկրնալով տալ պահանջուած գումարը չարագործը ըսպաննած է հեգ պզտիկը։

Սէօքէի շրջակայքն ալ զօրքերուն և 5 աւազակներու միջեւ ընդհարում մը պատահած է։ Երկու կողմէ զէնքի դիմուելով, աւազակապետը ձեռք ինկած է վիրաւորուելէ ետք և իր երկու ընկերներուն հետ։ Միւսները փախած են։

ՓՈԹՈՐԻԿԸ ԵՒ ՁՄԵՌԸ.— Էրէյլիի առջեւ խրած Լոյտի «Բալիբսօ» շոգենաւը կորսուած կը նկատուի։ Արժէքը 150,000 քուրօն է։ Նաւածիգներ սակայն դեռ կ'աշխատին թէ՛ զայն և թէ Մախսուսէի «Ճիտտէ» շոգենաւը ազատելու։ Արշիպեղագոսի և Միջերկրականի մէջ ալ հետեւեալ կորուստները պատահած են.— Յունվար 1ի և 2ի մրրիկը անօրինակ կերպով սաստիկ եղած է Սամոսի առջեւ, ուր 4 փոքր առագաստանաւեր և կարգ մը մակոյկներ ընկղմած են։ Սամոսի կեդրոն քաղաքին՝ Վաթիի քարափը վնասներ կրած է որոնք 1000 ոսկի կը գնահատուին։ Քարլովասիի առջեւ ալ կոհակաբեկ քարափը վընասուած և ալիքները տարած են վաճառաբեռ մեքենայ մը 11000 ֆր. արժէքով։ Չէշմէի մօտ երեք առագաստանաւեր ընկղմած են շաբաթ օր բայց նաւազները ազատուած են։ Կրէտէէն առագաստանաւ մըն ալ որ լօքում բեռցած էր, երկուշաբթի օր Իզմիրի նաւահանգիստին մէջ ընկղմած է։ «Այիօս Սփիրիդօն» առագաստանաւն ալ ընկղմած է Կրէտէի և Քասոսի միջեւ և 3 նաւաստի ու 2 ճամբորդ խղդուած են։

.*. Գրուսայէն կը գրեն թէ Կէօնէն գաւառակին մէջ անցեալները տեղացած անձրեւներէն գետակները յորդելով երթեւեկութիւնները բոլորովին դադրած և քաղաքը կղզիի մը ձեւ առած է։ Պանտրմա զրկուելիք թղթատարը շաբաթ մը ուշացեր է։ Կին մը գետակի մը մէջ իյնալով խեղդուեր է։ Անատոլուի ուրիշ կողմերն ալ սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Արաբկիրի մէկ գիւղէն Ատը Կիւզէլ անուն Թուրք մը որ Տիվրիկէն կը վերադառնար, սառած է ցուրտին սաստկութենէն։

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾ.— Սվազէն կը տեղեկագրեն թէ տեղւոյն օսմ. Պանքայի մասնաճիւղին առժամեայ քօնթրօլէօր Մ. Ալպէր Ասլան որսի ատեն արկածի մը զոհ գացած է։ Հանգուցեալը 27 տարու էր։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Ցուրնէլէի Գործակալութիւնը կը հաղորդէ թէ հեռագրաթելերը աւրուած ըլլալով իր գիշերուան հեռագիրները չէ ստացած։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

12,25 Յունվար 1905

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	96.04
Ամէնէն բարձր գինը	95.07
» վար գինը	95 27
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	127.12
Երէկուան բարձր գինը	126.50
» վար »	126.70
Թրքական Ֆոնտի էմիբարին Ա.	296.
» » » Բ	268.75

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի 81

ԹԵՆՍԸՆ ՏԻՒ ԹԵՐԱՅԼ

ՌՕՔԱՆՊՕԼ

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՄԵԾ ՏՌԱՄ

ԹԱՐԳՄ.

ՓԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ

Ա. ՄԱՍ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ

ԻԳ.

ՊԱՏԻՒԱՆ

—Պարո՛ն, ըսաւ Պասդիան, որ մանուրաղներն ուշադրութեամբ կը դիտէր իր խօսակիցը, կը հաճի՞ք վայրկեան մը ունկնդրութիւն շնորհել ինծի։

Սըր Ուիլըըմս աթոռ մը ցոյց տուաւ այցելուին այն քիչ մը խիստ շարժումով որ անգլիացիներուն միայն յատուկ է։

—Սակայն նոյն ինքն է, կը մտածէր նախկին հիւսարը, շարունակելով անոր երեսը նայիլ, ինքն է, բացի անգլիական շեշտէն, ձայնի նո՛յն շեշտն է։

Ցեստոյ ուեկլացուց բարձրաձայն.

—Պարո՛ն, դուք անգլիական հիւանալի ձի մը ունիք։

—Այո՛, 200 ոսկիի առի և 300 ոսկի տուին, չծախեցի։

—Նորէն չէ՞ք ծախեր։

—Ո՛չ։

Սըր Ուիլըըմս ոտք ելաւ, վառարանին վրայէն օրկատի տուփ մը առաւ և Պասդիանի հրամցուց։ Բայց իր առած երկու քայլին մէջ, մտացութեամբ, այնպիսի շարժում մը ըրաւ, որուն վրայ Պասդիան պռռաց.

—Ան է։

Իր երիտասարդութեան առեն, Անտրէա, ձիէն իյնալով, թեւը կոտրած էր և գնդերքի յանկարծական խաղալ մը ունէր զոր Պասդիան շատ լաւ կը յիշէր։

«Ա՛ն է» բացագանչութեան վրայ, Սըր Ուիլըըմս իր անկարեկիր դէմքը դարձուց նախկին հիւսարին։

—Ի՞նչ հրամմեցիք։ Կը ճանչնա՞ք զիս, հարցուց ամենամեծ հանդարտութեամբ։

—Այո՛, կը ճանչնամ։

—Սակայն ես չեմ կարծեր որ տեսած ըլլամ ձեզ։

—Ըսին ինծի թէ դուք Պառօնիկ Սըր Ուիլըըմս կը կոչուիք։

—Եւս, Սըր։

—Անգլիացիի մը համար ձեր մազերը շատ սեւ են։

—Ես անգլիացի չեմ, իրլանտացի եմ, պատասխանեց Ուիլըըմս միշտ հանդարտ։

—Ես կը կարծեմ որ Ֆրանսայի մէջ ծնած էք, ըսաւ Պասդիան պաղօրէն։

—Կը սխալիք, պարո՛ն։

—Բէրլովանի մէջ, ի Պրէդանեը։

—Ո՛չ, ըսաւ Պառօնիկը նշանացի։

—Ձեր հայրը, շարունակեց Պասդիան որ ոտք ելած էր և Անտրէայի երեսը կը նայէր, ձեր հայրը կոմս Ֆէլիբօնէ կը կոչուէր։

—Կը սխալիք, պարո՛ն։

—Ամուսնացած էր գնդապետ կոմս տը Քէրկազի այրիին հետ, որ անդրանիկ որդի մը ունէր, ձեր եղբայրը։

—Ես եղբայր չունիմ։

—Այդ եղբայրը, շարունակեց Պասդիան միշտ հանդարտ, կը կոչուի կոմս Արման տը Քէրկազ, ինչպէս որ դուք ալ դերակոմս Անտրէա կը կոչուիք։

—Սխա՛լ, բոլորովին սխա՛լ։ Ես այդ անունը կրած չեմ բնաւ։

Սըր Ուիլըըմսի պաղ յանդգնութիւնը կ'սկսէր քիչ մը շփոթեցնել նախկին հիւսարը, որ սակայն շարունակեց.

—Պարո՛ն Անտրէա, հաճեցէք մտիկ ընել ինծի։ Ձեր եղբայրը ձեզ փնտռեց, ձեզ հարցուց ամէն արձագանգներուն, կանխաւ ներելով ձեզ և որոշած ըլլալով իր թեւերը բանալ ձեզի, իր հարստութիւնը բաժնել ձեզի հետ։ Իր ազնիւ սիրտը ներողամիտ է առելութեան։ Միեւնոյն մայրը ունեցած էք, և կ'ուզէ որ միեւնոյն յարկին տակ բնակիք։ Վերջապէս գտայ ձեզ։ Ինչո՞ւ տակաւին կը պահէք զձեզ։

—Պարո՛ն, ըսաւ Սըր Ուիլըըմս միշտ անկարեկիր, կ'երդնում որ ուրիշ մէկու մը տեղ դրած էք զիս։ Չեմ ճանչնար կոմս տը Քէրկազը, դերակոմս Անտրէան չեմ և երբեք պատիւ ունեցած չեմ ձեզ տեսնելու։

Քանի՛ Սըր Ուիլըըմս, անխռով համարձակութեամբ, կը շարունակէր իր ուրացումները, որոնց մէջ կար արտամարօնութիւն մը կար, Պասդիան ընդհակառակն կ'զգար որ իր պաղարիւնութիւնը տակաւ խոյս կուտար իրմէ։ Նախ՝ խորամանկութիւն գործածած էր։ Արմանի անբաւ հարստութեան խօսքը ըրած էր յուսալով որ այս խայծին շնորհիւ պիտի պարտաւորէր Սըր Ուիլըըմսը դիմակազերծ ըլլալ և իր բուն անունը առնել։ Պարա՛պ յոյս։ Անտրէա ծակատագրի արձանին պէս համր էր։ Պասդիան, թէեւ տարիքոտ, հերքիլոխան ուժ մը ունէր և ամէն երիտասարդ և հուժկու անձերու տրուած չէր պայքարիլ անոր հետ։ Զայրոյթի փայլակ մը անցաւ աչքերուն մէջէն և Սըր Ուիլըըմսի երեսը նայեցաւ այնքան տարօրինակ եղանակով մը որ այս վերջինը ակամայ ցնցուեցաւ և մէկ ձեռքը անհեկազդեստին գրպանը դրաւ ատատուրն մէջ պահուած դաշոյնին կոթը փայփայելու համար։ Տղաւարը, ինչպէս ըսինք, պարտէզին ծայրը կը գտնուէր, բոլորովին կզզիացեալ վիճակի մէջ։ Սպասաւորը, որուն հետ Սըր Ուիլըըմս առանձին կը բնակէր, գրաւած էր գարմանել ձին որուն ախոռը կը գտնուէր ապարանքին մօտ, և հետեւապէս Պասդիան և Սըր Ուիլըըմս մին մինակ էին։ Մինչ Ուիլըըմս իր ծխատուփը վառարանին վրայ կը դնէր, նախկին հիւսարը, մտածումի պէս արագ, կեցաւ դրան առջեւ ու իր խօսակիցը վերէն վար չափելով, ըսաւ.

—Դերակո՛մս Անտրէա, այլ եւս երկար ատեն շարաշար պիտի չգործածէք իմ համբերութիւնս և հիմակ անմիջապէս պիտի խոստովանիք որ ձեր անունը Սըր Ուիլըըմս չէ։

—Ա՛հ, պարո՛ն, պատասխանեց Ուիլըըմս բրիտանական պաղարիւնութիւնով մը, հանգիստ պիտի ձգէ՞ք զիս վերջապէս։ Կամաց կամաց պիտի հաւատամ որ խենդ մըն էք։

—Խե՛նդ, պոռաց Պասդիան զայրացկոտ ձայնով մը։ Հիմա կը հասկցնեմ ձեզի թէ խե՞նդ եմ թէ ոչ։

Եւ Ուիլըըմսի մօտենալով, իր յաղթ ձեռքերը անոր մէջքին շուրջը փաթթեց։

—Դերակո՛մս Անտրէա, ըսաւ, ես ձենէ աւելի ուժով եմ, և երեք վայրկենի մէջ կը խեղդեմ կը լմնցնեմ ձեզ։ Ուստի մի՛ պոռաք, մարդ մի՛ կանչէք օգնութեան։ Անօգուտ է։

Անտրէա միշտ կը փայփայէր դաշոյնին կոթը, բայց այնքան հանդարտութեամբ որ Պասդիան վայրկեան մը իսկ մտքէն չանցուց որ այս մարդը, զոր իր ձեռքին մէջ կը կարծէր, իր կեանքին տէրն էր սուրգիւ և կրնար օձի մը ճկունութեամբ ազատել ինքզինքը անոր պարապնդումէն և ետ ցատկելով, դաշոյնը մխել ճիշտ կուրծքին մէջ։

(Շարունակելի)

ՊԱԼՔԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱԶԳ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՍՕՖԻԱ

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար ՖՐՔ. 9,500,000

Դրամագլուխ եւ պահեստի գումար 17 վերապահովագրող ընկերութեանց իր գործոց բաժնեկից ՖՐՔ. 142,750,000

Ցվերջ Դեկտ. 1904ի կատարուած ապահովագրութիւնք 1,618,000,000 Ֆրք.

Վնասուց համար վճարած՝ մինչեւ 31 Դեկտեմբեր 1904 32,000,000 »

ՊԱԼՔԱՆ Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ընդդէմ Հրդեհի, Ծովային փոխադրութեանց, Կեանքի և արկածներու դէմ խիստ դիւրամատչելի պայմաններով։

Ուղղակի գործակալութիւններ և վերապահովագրական գրասենեակներ ամբողջ Եւրոպիոյ մէջ, Եգիպտոս և Ամերիկայ Միացեալ Նահանգները։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ (ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐԸ)

Դրէտի Լիոնէ. — Բարիզ, Կ. Պոլիս, Իզմիր

Տէօյչէ Պանք. — Պերլին, Համպուրկ

Անկլօ Էճիբշիըն Պանք. — Աղեքսանդրիա

Անկլօ Աւստրիան Պանք. — Լոնտրա, Վիէննա, Պուքարէշթ

Պանք Նասիոնալ Պիւլկար (Պանք տը Բոմէրս) Սօֆիա

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ

Ընդհանուր Գործակալ Թուրքիոյ ԱՐՇԱԿ ՌՈՒՆՃԵԱՆ

Թահթաքալէ Խան, Ղալաթա, Կ. Պոլիս

50 — 1

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

ՓԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ՔԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԻԵԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ

1851Տէ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄ Ն

ԽԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԻԱՍԸ

Թազմին օլունան գըյմնլարըն մէճմուի ինկ. լիրա 6,000,000

Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ » » 1,250,000

Թեամիլէն թէէտիյէ օլունմուշ աէրմայէ » » 410,000

Թուրքիա շիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԴԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Իսթանպոլ, Սուլթան Համամ, Գոթըրճը օղլու Խան Ն° 43.

Թաշրալարտա իյիւլէր վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտատըր։

ԻԽԹԱՐ. — Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումփանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթըրնըն 125 % տըր։ Իշթէ պու հազիգաթ Ուէսթըրն բոլիչէլէրինէ թէվէճճիւհ իթտիրմէյէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

10 — 9

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներնուդ փառքը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆի վաճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաեւ մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր, անմրցելի աժան գիներով։ Կը գտնուին նաեւ հոն հարսի կիւլանտ, քողք, քողքի անուակ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Զամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը այլ նաեւ ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՄԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Քամանըօ խանի տակ, թիւ 86 28 — 50

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԱԾ Է

ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՊԱՐՄԱՔ-ԳԱՓՈՒ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 6

ՀԻՒԱՆԴ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԷՆ ՕՐ

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

50 — 31

Լ'ՈՒՆԻՕՆ

ԽԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՍՄԸ ԻՇԼՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԻԱՍԸ

1828 ՎԷ 1829ՏԱ ԹԷԷՍԻՍ ԷԹԼԸՆՄԻՇ

Մէրքէզի իտարէսի — Բարիզտէ, Վանտօմ մէյտանընտա 9 նումէրօլը տայիրէի խուսուսիյէսինտէ

ՀԱՐԻՔ ՇԻՒՊԷՍԻ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 119,000,000 ֆր.

1903էն թահսիլաթը 25,000,000 »

Թէտիյէ օլունան զըյան 284,000,000 »

Սիկուրթայա էմլաքըն գըյմէթի 22 միլիառ։

ԽԱՅԱԹ ՇԻՒՊԷՍԻ

Սէրմայէ վէ իհթիեաթ 161,500,000 ֆր.

1903 բրիմ թահսիլաթը 12,000,000 »

Թէտիյէ օլունան զըյան 130,000,000 »

Սիկուրթատօլանլար մըգտարը 278,000,000 »

ՔՈՒՇԻՐՔԷԹ կանէթ միւտաիտ չէրարէթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայտ իտէր ԷՍՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱ շիւպէսի տախի միւխթէլիֆ տուրէթլէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիյաթլարլա էշմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Օսմանլը Պանքասը» տըր. Թիւրքիա վէ Մէմալիքը Շարգիյէ իչիւն միւտիրիյէթը ումումիյէ = Սթամպոլտա, Սուլթան Համամընտա, Քաթըրճը Օղլու Խասատը

Միւտիրի ումումիսի — ՍԻՄՕՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ

Միւտիր մուավինի — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Ղալաթայտա այրուճա պիր շիւպէսի օլտուղը կիպի Մէմալիքը Մահրուսէնին հէր թարաֆընտա տախի խուսուսի աճանթալարը վար տըր։ 50 — 9

ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

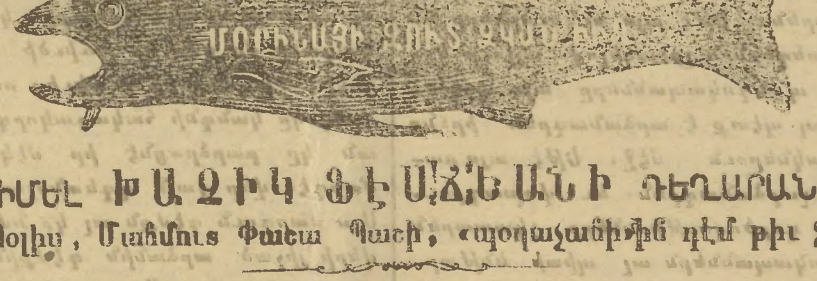

ԴԻՄԵԼ ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Կ. Պոլիս, Մահմուտ Փաշա Պազրի, «պօղաչաճրը»ին դէմ թիւ 261

Դեղարանս նկատելով որ՝ Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելուն առթիւ, Մորինայի ձկան իւղի մասին եղած խնդրանքները հետզհետէ շատցած է, սոյն խնդրանքներուն և ի մասնաւորի Ազնիւ յաճախորդացս գոհացում մը տալու և փոքր ինչ ծառայութիւն մը մատուցանելու համար, ուրախ եմ այս անգամ յայտարարելու թէ՝ մասնաւոր յանձնարարութեան մը համաձայն բերել տուած ըլլալով ՊԷԹԷՐ-ՄՕԼԼԷՐԻ Մօրինայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, ԱՌԱՆՑ ՀՈՏԻ կը ծախուի Դեղարանս՝ թէ՛ մասնաւոր շիշերու մէջ և թէ քաշով, ամէնէն փափկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով, թէ՛ մեծերու և թէ՛ տղաքներու պզտիկ տղայոց։ Ուստի ամէն անոնք՝ որոնք կը փափաքին խմել թէ՛ աժան և թէ առանց հոտի զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, գէթ մէկ անգամուան փորձով մը ստուգելու մեր խօսքերուն ճշդութիւնը։

Դեղարանս այս առթիւ եւս նկատելով որ քիչ ժամանակուան մէջ պատիւը ունեցաւ բրապէս գնահատուիլ արգոյ հասարակութենէն, որմէ քաջալերուելով պէտքը կը զգայ իր ուղղութիւնը և նպատակը կրկին ներկայացնել հանրութեան։

ՆՊԱՏԱԿ. — Գոհ ձգել յաճախորդները միշտ դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշգապահ պատրաստութեամբ, գներու չափաւորութեամբ և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբ։

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ. — Մաքրութիւն, ապահովման դրութիւն և պարկեշտութիւն դեղարանիս սկզբունք եղած են միշտ։

Եւրոպական տան մը հետ ալ բանակցած ըլլալով, ամէն շաբթու Զուիցերիական թարմ պատուաստի թիւպեր (աշը գայեմի) կը հասնին բոսթայով։

Ցիշենք նաեւ ամէն օր Դեղարան յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորապար ծանօթ ԲԺԻՇԿ ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ԷՖ.՝ որ ամէն Գշ. Եշ. Շբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ իրեն ծանօթ փորձառութեամբ և մասնագիտութեամբ, դեղարանիս մասնաւոր դարմանատանը։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍՊԱՍ 50 — 31

ՀԱԶԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱԳԴԸՑԻ ԵՒ ԷԳՐԷՄԻ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Եւրոպայէն ներածուած խայծղանի ջուրերուն ամէնէն նախամեծարը, այս խայծղանը, որ Ցունաստանի Արուեստից Ցուցահանդէսէն արժանիքի արծաթ շքանշանի արժանացած է։ Անուշահամ է և բնաւ ստամոքսը չխանգարեր։ Օսմանեան երեւելի բժիշկներու գնահատման արժանացած է, և մասնաւորապէս յանձնարարուած է հանգուցեալ Տօքթ. Խորասանճեան էֆէնտիէն։ Այս խայծղանը եթէ սուրճի դգալով մը խմուելիք ջուրին խառնուելով խմուի, ամէն կարգի տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ կը պաշտպանէ մարդը։

Արագապէս կը բուժէ հազը, հարբուխը, կուրծքի իշուածքները, պռոնշիթը, դժուարաշնչութիւնը, թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մորթի հիւանդութիւնները և ծնընդական գործարաններու անհանգստութիւնը։

Կը ծախուի Մայրաքաղաքիս ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ Կ. Պոլսոյ համար գինն է 5 դահեկան։ 3 — 50

ՏՕՔԹ. ԲԱՐԱՂԱՄԵԱՆ

Տօքթ. Մ. Բարաղամեան, որ վերջերս Բարիզ գացած էր վերադարձաւ։ Այս անգամ, արդէն իր մշակած ճիւղերուն աւելցուցած է իրարու հետ սերտ առնչութիւն ունեցող մանկաբարձութեան, կանանց հիւանդութեան և կնախտաբուժութեան ճիւղերը, եւ այս վերջինին մասը կազմող կանանց երեսի մազերը բուժելու դրութիւնը. անգամ մըն ալ, չի բուսնելու պայմանաւ։

Հասցէ. — Իւսկիւտար, Սէլամսըզ Սէֆիր Օղլու փողոց թիւ 8։ 4 — 20

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ԽԱՋԸԽԱՆԷՍԻ

Սուլթան Համամ Գաթըրճը օղլու խանընտա 92 վէ 93 նումէրօլու օտալարտա նագլ օլունմուշ տըր։

Մաամաֆիհ 14 սէնէտէն պէրի չէհրիմիզտէ իճրայի վէքալէթ իթմէքտէ վէ ղայրէթ ու իսթիգամէթիյլէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ էրպապը նամուս վէ լիագաթտան վէ Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն մէզուն պիրինճի սընըֆ աավուգաթլարընտան մա'րուֆ պիր զաթ տըր։ Քէնտիլէրի հէր նէվ չէրի, հուգուգ, ճէզա վէ թիճարէթ տավալարընը աէրէօհտէ իտէր։ Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրէ պէյանը բէյթէն գըլընմագ։ Գազը տավատան բէյին իտէրէթ ալմաղըը կիպի բէք չօգլարընը տաստըլէն թէսվիյէ գըսատը էյլէմէ։ Իստանպուլտէ պուլունմաք կիւնլէրի տախի տըր։ Սապահլարը սաաթ 3 — 6 էա վէ աղշամլարը տախի 10 — 11 է գատար եազըխանէսինտէ պուլունուր։ 3 — 50

ԼԱՆՔԱՇԻՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

	Ստերլին
Դրամագլուխ	12,000,000
Տարեկան հասոյթ	3,986,000

Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ

Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՅԸԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, — քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կորուստ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 12,000,000 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, թիւ 1' ՆՕՐԹ ՃՕՆ ՍԴՐԻԴ

ԼՈՆՏՈՆ, 28' ԼՕՄՊԱՐՏ ՍԴՐԻԴ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՊՕՆՏ ՍԻՆԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

Նօ. 4 և 5 Քիւչիւք Թիւնէլ խան

Դեր-Գործակալ Լեւոնտեան

ՄԱԳՍՈՒՏ Ց. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ, 50 — 32

ՁԿԱՆ ԻՒՂԵՐՈՒՆ ԱՄԵՆԱԼԱՒԸ

Անխարդախ ձկան իւղ գործածել ուզողներուն կը յանձնարարուի ՊԻՐԹԷԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ որ կամաց կամաց կը վերահաստատէ ոյժը՝ խիստ տկարցած հիւանդներուն և հիմնապէս կը բուժէ արեան ապականութենէ առաջ եկած հիւանդութիւնները, մագձատութիւնը, խոյլը (սրաճա), անարիւնութիւնը, տղոց երեսի և գլխու վէրքերը, հինցած ռոմաթիզմը, ծանր հարբուխը և անոր հետեւանքը եղող թոքախտը, տղոց անդամներուն թուլութիւնը, ճզգածութիւնը, ոսկորներուն ծռութիւնը, մասնաւորապէս տղոց ոյժ տալու և արիւնը մաքրելու միակ դարմանն է։

ՊԻՐԹԷԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂԸ միակ իւղն է զոր Բարիզի բժշկական Ակադեմիան ընդունած ու յանձնարարած է հանրութեան վստահութեամբ, կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և մթերանոցներու մէջ. կեդրոնատեղին է Maison L. Frère, 19, rue Jacob, Paris, կեղծը չառնելու համար ՊԻՐԹԷ անունը փնտռեցէք շիշերուն վրայ։ Ծանր հարբուխ և կուրծքի հիւանդութեանց դարմանումին համար ՊԻՐԹԷԻ ՔՐԵՕԶՕԹՈՎ ԽԱՌՆ ԻՒՂԸ փնտռեցէք։ 5

HUILE DE HOGG

ՀՕԿԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂ

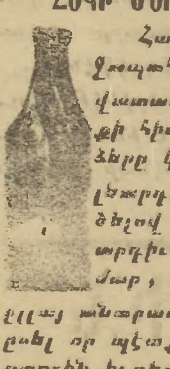

Հանրածանօթ են այն առողջապահիկ արդիւնքները զորս վաստակող, անարիւն կամ կուրծքի հիւանդութիւն ունեցող անձերը կ'առնեն թարմ մօրիւ լեարդէն հանուած իւղը գործածելով։ Այսու հանդերձ, կարեւոր արդիւնքներ ձեռք ձգելու համար, անհրաժեշտ է որ այս իւղն ըլլայ անարատ և բնաւոր։ Աւելորդ է ըսել որ պէտք է զգուշանալ կեղծ կամ ատորին իւղերէ, որոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու, առողջութիւնը խանգարելու միայն կը ծառայեն։ Հօկի իւղը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ անարատութեան և ազդուութեան, որոնք անհրաժեշտ են հիւանդներուն։ Իր անմխալի գերազանցութիւնը աւելի քան 50 տարիէ ի վեր ճանչցուած է ամբողջ աշխարհի բժիշկներուն կողմէ և վաւերացուած է բոլոր արուեստահանդէսներէն։ Հօկի իւղը եռանկիւնաձեւ շիշերով միայն կը ծախուի։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջեցէք գործարանատէրերու մրցանակ երաշխաւորութեան դրոշմը։

EMULSION HOGG

ԷՄԻՒԼՍԻՕՆ ՀՕԿ

ԿՐԱՑԻՆ ԵՒ ԱՂԱՑԻՆ ԻՓՕՖՕՍՖԻԹՈՎ ԵՒ ԳԼԻՍԵՐԻՆՈՎ

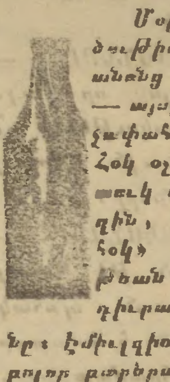

Մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը դիւրացնելու համար անոնց որոնք զզուանք կ'զգան, — այսինքն տղոց և մանաւանդ չափահասներուն համար — Մ. Հօկ օշարակը շինած է իրեն յատուկ մօրիւ ձկան անարատ իւղին, և կը ծախէ «Էմիւլզիոն Հօկ» անունով։ Պատրաստութեան այս եղանակը շատ կը դիւրացնէ իւղին գործածութիւնը։ Էմիւլզիոն Հօկը, որ Հօկի իւղին բոլոր բարերար յատկութիւններն ունի, կիրի և սոդի իբոֆօսֆիթով և կլիսերինով խառնուած է։ Իր բաղադրութեան մէջ գտնուած նիւթերուն գերազանցութիւնը ուրիշ ամէն իւղէ նախամեծար կրնէ զայն։ Հօկի մօրիւ ձկան թարմ իւղն և Էմիւլզիոն Հօկը եռանկիւնաձեւ շիշերով կը ծախուին ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։ Արտաքին պահարանին վրայ պահանջել գործարանատէրերու մրցանակ երաշխաւորութեան դրոշմը։ Մեծաքանակ յանձնարարութիւններու համար դիմել Մ. Էտ. Տաննի, ի Կ. Պոլիս։ 50 — 25

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Պոլիս, Պաճչէ Գաբու, Պին Պիր Ձէտէի դիմաց

Կատարելագործուած դարմանում ամէն տեսակ փտած ակռաներու, և մանաւանդ կը զետեղէ արհեստական ակռաներ բնական գեղեցկութեամբ։

Ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իհսանիյէ, իր բնակարանը։ Եւ ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս Պաճչէ Գաբու, Պին-Պիր-Ճէշմէին դիմաց։

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

50 — 27

ԹԱՀԹԱՊՐՈՒՆԵԱՆ ԹԷՐԶԻՅԱԿՈՒ

Մահմուտ Բաշայա Մահալլէ խանընտա 32 նումէրօլը մուրաքքաաթտա օրմարըլամա էլպիսէ իլէ մէչղուլ օլապ վագթին կիտտիշինէ մուվաֆըգ սուրէթտէ պիչիլմիշ էլպիսէ խարըճը կիպի, պաշըլը փիւլ էլպիսէլէրի վէ սաիր գումաշլըգ, սէօզ վէրտիկի կիւն վէ սաաթտա տէսլիմ իլէ հազըր իտէր։ Թիւճարան էազըճիլարը իլէ վէ սաիր ատամլարընա հաֆթալըգ իլէ տախի էլպիսէ եափար. պու խուսուսա թէյրիֆ իտէճէկ զէվաթըն մուհթէրէմ սուրէթտէ հօշնուտիյէթլէրին մուճիպ օլաճագլարընտան իլանը միւզէքէրէ իպթիտար օլունմագտա տըր։ 50 — 13

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ց. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ